

програм з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей [6].

Отже, насильство є глобальним явищем, що призводить до смерті понад 1,6 мільйонів людей щороку. Тому проблема насилля серед дітей та підлітків потребує негайного вирішення. А виходячи з вище наведеного можна прийняти нову редакцію законів, які забезпечать встановлення гідної відповідальності за вчинення будь-яких насильницьких дій фізичного, психологічного або економічного характеру.

Список використаних джерел

1. Психологічне та фізичне насилля серед дітей шкільного віку, його види. URL: <https://uh487085.ukrdomen.com/protidiya-bulingu/psixologichne-ta-fizichne-nasillya-sered-ditej-shkilnogo-viku-jogo-vidi-poradi-batkam-pedagogam-ta-dityam-yak-diyati-u-skladnix-situaciyax/>.

2. Платити за сльози і кров чужих дітей: як вирішити проблему підліткового насильства. URL: <https://ukraine.segodnya.ua/ua/ukraine/platit-za-slezy-i-krov-chuzhih-detey-kak-reshit-problemu-podrostkovogo-nasiliya-1160275.html>.

3. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр?find=1&text=насил#Text>.

4. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021?find=1&text=насил#Text.

5. Насильство над дітьми в школі. Як діяти та запобігати? URL: <http://centre7.org.ua/korysni-porady/pravovi-komentari/nasylstvo-nad-dit-my-v-shkoli-yak-diiaty-ta-zapobihaty/>.

6. Закон України про запобігання та протидію домашньому насильству. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19?find=1&text=діт#Text>.

Сова Ю. М.,

студент 201 СЕ навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЛЮ ЩОДО ДІТЕЙ

Насильство – це загальна проблема, а також одна з найбільш розповсюджених у світі форм порушення прав людини, в тому числі дитини. В Україні за минулий рік

зафіксовано понад 180 тисяч звернень щодо насильства в сім'ї, 2756 із них – від дітей.

В ст. 28 Конституції України враховані міжнародні стандарти прав людини і закріплена норма про те, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню [1, с. 8].

Жорстоке поводження із дітьми в сім'ї не така вже й рідкість. Часто плутаючи методи виховання із звичайним насильством, батьки намагаються бути «розпорядниками» життя власної дитини. Не знаючи іншого ставлення, діти не можуть правильно оцінити ситуацію, тому самі, вважаючи себе винними навіть не намагаються захиститись [2].

В боротьбі за захист дітей від домашнього насильства, протягом останнього десятиліття, влада України прийняла низку законів. Зокрема, з 2018 року діє Закон «Про запобігання та протидія домашньому насильству», що визначає основні напрями реалізації державної політики у цій сфері. У липні цього року Президент України підписав Закон «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства». Однак, незважаючи на всі намагання та законодавчі акти, що регулюють питання домашнього насильства, статистика досі жахає.

Щоб запобігти чи хоча б зменшити кількість випадків застосування домашнього насилля до дітей, на мою думку, варто ввести суворі обмеження до насильників, в якій формі вони б не діяли : фізичному чи моральному аспекті. Адже і застосування фізичної сили, і емоційне утискання дитини чи підлітка однаково впливає на його свідомість. Більш того, постійне приниження чи висміювання особи занадто сильно давить на неї. Вона починає замикатись у собі, адже від натиску рідних людей на підсвідомому рівні формується упередження про власну неповноцінність, чи невідповідність стандартам, які старші вважають ідеалами. В результаті це призводить до психологічних дисонансів, коли дитина у внутрішньому конфлікті на психічному рівні не знає що вважати важливішим – свої переконання і бажання чи нав'язані батьками ідеали поведінки. Поступово дитина втрачає свою самостійність і повністю залежить від думки свого оточення. І неможливо не погодитись, що втрата особистості, свого «Я» – це найбільш

безутишне явище в будь-якому прояві. Однак, можливий і інший варіант розвитку подій : дитина взбунтується проти нав'язаних їй ідей; тоді її метою стане бажання діяти повністю протилежно очікуванням її батьків. І це переконання – діяти протилежно певним настановам, у майбутньому може перерости у антисоціальну поведінку, що повністю суперечить нормам суспільства.

Практично всі діти, що постраждали від жорстокого поводження і зневажливого ставлення, пережили психічну травму, в результаті чого вони розвиваються з визначеними особистісними, емоційними і поведінковими особливостями, що негативно впливає на їхнє подальше життя [3, с. 59].

Діти, що зазнали різного роду насильства, самі стають агресивними, що найчастіше виливається на більш слабких: молодших за віком дітей, на тварин. Часто їхня агресивність виявляється в грі, часом спалахи їхнього гніву не мають видимої причини. Деякі з них, навпроти, надмірно пасивні, не можуть себе захистити. І в тому, і в іншому випадку порушується контакт, спілкування з однолітками. У занедбаних, емоційно депривованих дітей прагнення будь-яким шляхом повернути до себе увагу іноді виявляється у вигляді зухвалого, ексцентричного поводження.

Найбільш універсальною і важкою реакцією на будь-яке, а не тільки сексуальне насильство, є низька самооцінка, що сприяє збереженню і закріпленню психологічних порушень, пов'язаних з насильством. Особистість з низькою самооцінкою переживає почуття провини, сорому.

Для неї характерна постійна переконаність у власній неповноцінності, у тому, що "ти гірше всіх". Унаслідок цього дитині важко домогтися поваги оточуючих, успіху, спілкування її з однолітками ускладнені [3, с.59]

Важливим аспектом є потреба вдосконалити систему допомоги дітям у випадках домашнього насилля. Найважчим завданням на даному етапі, напевно, є визнання психологічної допомоги не чимось дивним чи ганебним, адже це цілком нормально - прагнути допомоги психологічного типу від когось іншого, хто вислухає і направить думки і дії в правильне русло. Адже хто, як не людина з відповідною освітою і потрібними знаннями допоможе травмованому морально підлітку? Якщо батьки не в змозі виправити скоєне, це єдиний правильний вихід. Прикро визнавати, але в наш час, допомогу психолога

вважають таким специфічним явищем, що застосовується тільки в критичних випадках. І це тягне за собою зневажливе ставлення і намішки. Це неправильно і зовсім ненормально, однак це наше сьогодніня.

Зовсім не зайвим буде розповсюдження контактів та інформації про можливість отримання такої допомоги, адже хоча вони і існують, але лише невелика частина населення України знає, куди можна звернутись в випадку погрози чи застосування домашнього насильства. Варто зазначити, що більшість цієї частини – не діти, і сумнівно, що неповнолітні знають, що можна звернутись до органів, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству чи зателефонувати на гарячу лінію. Насильство й жорстоке поводження, зокрема, стосовно дітей відзначається високою латентністю, тобто є неявною, прихованою проблемою. Іншою мовою, особи, які зазнають домашнього насильства, зазвичай або не знають, куди вони можуть звернутися по допомогу (за виключенням правоохоронних органів), або не схильні повною мірою використовувати ті можливості захисту та підтримки, які надають державні органи та служби. До цього можна додати, що випадки, коли дитина зазнає жорстокого поводження поза сім'єю, за виключенням найбільш кричущих, також, як правило, залишаються поза полем зору відповідних органів та служб [3, с. 60].

Важливою складовою подолання проблеми домашнього насильства над дітьми є деформація переконань батьків щодо методів виховання чи поведінки з молодшими членами сім'ї. Адже неможливо розраховувати на припинення жорстокого відношення без кардинальних змін ментальності старшого покоління. Дуже часто один з батьків просто спостерігає за знущанням над своєю дитиною. Та насправді ця форма насильства існує у побуті дуже давно і поширена серед представників різних національностей, різного соціального та фінансового статусу, у сім'ях з різними світоглядами, світосприйняттям, релігійними вподобаннями. Більшість батьків у таких сім'ях досі вважають дитину своєю власністю і переконані, що мають право робити з нею все, що заманеться: бити, позбавляти неслухняну дитину їжі тощо [3, с. 59]. Норми чинного українського законодавства поки що не повною мірою передбачають цілісний та дійовий механізм для ефективного забезпечення прав та інтересів дитини, які, на жаль,

порушуються щоденно. Залишаються високими показники поширення соціального сирітства, дитячого жебрацтва, економічної та сексуальної експлуатації, включаючи дитячу працю, жорстокого поводження з неповнолітніми дітьми, торгівлі дітьми та інші.

Будь-який вид насильства формує у дітей і підлітків такі особистісні і поведінкові особливості, які роблять їх малопривабливими і навіть небезпечними для суспільства. Які ж суспільні втрати від насильства над дітьми? Це, насамперед, втрати людського життя в результаті вбивств дітей і підлітків, їхніх самогубств, це втрата в їхній особі продуктивних членів суспільства внаслідок порушення їх психічного і фізичного здоров'я, низького освітнього і професійного рівня, кримінальної поведінки. Це втрата в їхній особі батьків, здатних виховати здорових у фізичному і моральному відношенні дітей. Нарешті, це відтворення жорстокості в суспільстві, оскільки колишні жертви самі часто стають гвалтівниками.

Отже, проблему домашнього насильства неможливо вирішити прийняттям одного законодавчого акту. Це поліетапний процес, що тягне за собою не лише запобігання виникненню нових випадків застосування насильства щодо дітей, а й виправлення ситуації, що виникла внаслідок тривалої бездіяльності. Поступово Україна встає на шлях подолання проблем, що раніше не набували розголосу, і маленькими кроками, але нам дається надолужити згаяне.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14.
2. Проблема насильства в сім'ї URL: www.problemanasylstva.blogspot.com.
3. Ковалів М.В. Захист прав дітей від насильства й жорстокого поводження : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 3 черв. 2021). Київ: НАВС, 2021. С. 58–60. URL: www.nai.au.kiev.ua/images/news/img/2021/06/pr11.pdf.